

[bez názvu]

Pierre Livet – Pierre Lantz

◆ bytový seminář, francouzsky, vznik: 26. 9. 1983

◆ private seminar, French, origin: 26. 9. 1983

[bez názvu] [1983]

[strojový, neredigovaný přepis – model Gemini 3 (flash/pro) – únor 2026]

--- (1983-09-26 Pierre Livet a Pierre Lantz (1) [LVH153VA]_Kaz a_cleaned.flac) ---

Jiný hlas: 26. září 1983.

Définir une classe d'énoncés définis par Austin dans son livre...

Hejdánek: Ivan mě bude nenávidět.

Jiný hlas: *It is very tiring.*

Hejdánek: *Tu m'aideras.*

Jiný hlas: *Austin identifies a class of sentences which he calls performatives. And for example, it is: I promise or excuse me. So when we say that, we say things, but we do also these things.*

Hejdánek: Austin identifikuje třídu vět, kterou nazývá *performativ*. Příkladem je: slibuji nebo omlouvám se. Tím ty věci říkáme, ale také je nějak děláme.

Jiný hlas: *And there is also other examples of these sentences like: I baptize, when you give a name to a ship. I name this ship Queen Elizabeth II. Christen. So we say the thing, we say the name is Queen Elizabeth, and we do the thing, the name of the ship becomes Queen Elizabeth.*

Hejdánek: Jsou tu ještě jiné příklady, jako: křtím nebo dávám jméno lodi. Říkám: dávám této lodi jméno *Queen Elizabeth II*. Tím to jméno vyslovíme, ale zároveň tu věc děláme, to jméno té lodi dáváme.

Jiný hlas: *In the first example, like: I promise or I excuse me, the sentence talks about what the sentence does.*

Hejdánek: V tom prvním případě, jako: slibuji nebo omlouvám se, ta věta říká to, co se děje.

Jiný hlas: *So there are two levels, and there is a discourse and a meta-discourse. A discourse on a level and a discourse of the superior level.*

Hejdánek: Jsou tu tedy dvě úrovně, diskurs a metadiskurs.

Jiný hlas: *I promise is a gest, an act. Yes, it is a sign in action, like a gest with hands, gestures. And it is a commentary on the sense of the gestures. The significations, the meaning of the gestures.*

Hejdánek: To slibuji je gesto, je to čin. Je to znak v jednání, podobně jako gesto rukou. A je to zároveň komentář ke smyslu toho gesta, k jeho významu.

Jiný hlas: *There is two critics on this analysis. The first is on the second example: to christen a ship or to marry when the Lord Mayor marries a woman and a man. It isn't the sentence which does the thing, but it presupposes, it needs social conditions. If you said: I marry you, it doesn't work.*

Hejdánek: Jsou tu dvě námitky k této analýze. První se týká těch druhých příkladů, jako je křtění lodi nebo oddávání. Tam to není ta věta, která tu věc dělá, ale ta věta předpokládá určité sociální podmínky. Kdybyste jen tak někomu řekli: žením se s tebou, tak to nestačí.

Jiný hlas: *So we return to the other sentences, like excuse me and promise and so on. And then there is another critic, who says that when we use words, it isn't for make and do things, but it is because it is impossible to do the thing we say. I give an example: when a judge says you are convicted to two years of imprisonment or for life prison, the judge does...*

Hejdánek: Takže se vracíme k těm prvním větám, jako slibuji a omlouvám se. A pak je tu druhá námitka, která říká, že slova nepoužíváme proto, abychom ty věci dělali, ale protože není možné dělat ty věci, o kterých mluvíme. Příkladem je, když soudce řekne: odsuzujete se ke dvěma letům vězení nebo na doživotí. Ten soudce... [záznam končí]

Jiný hlas: *not stay on the door of the prison for execute the sentence.*

Hejdánek: A ta druhá námitka je, že v těchto promluvách, v těchto vyjádřeních, se takto nemůže udělat, tím, že to řekne, to nevykoná to vězení. On nemůže se postavit u dveří vězení a to tam dočista zavřít.

Takže místo toho řekne...

Jiný hlas: *So, because he cannot do the thing, he says the thing.*

Hejdánek: Protože nemůže to uskutečnit přímo, tak to jenom řekne.

Jiný hlas: *And when I say, I promise you, or I forgive you...*

Hejdánek: To se nedá v tu chvíli...

Jiný hlas: it is impossible to verify the accuracy of the *forgiveness*.

Hejdánek: Že v tu chvíli, když se řekne „odpouštím ti“, tak v tu chvíli se nedá s určitostí ověřit, že je to skutečně odpuštěno.

Jiný hlas: It takes a long, long time when there is no vengeance of my own for you are sure I forgive you.

Hejdánek: Odvěta, trvá to dlouhý čas, než si člověk ověří, že skutečně šlo o odpuštění.

Jiný hlas: So in all these cases we use words because it takes an enormous time or pain or labor to verify the accuracy of the reality of the sentences.

Hejdánek: Protože to bere ohromné množství času nebo bolesti nebo úsilí k tomu ověřit opravdovost, tu realitu těch vět.

Jiný hlas: But even if we accept the theory of Austin of *performatives* and these critics, it remains still problems.

Hejdánek: I když přijmeme Austinovu teorii *performativních* vět a ty kritiky, tak zůstává jiný problém.

Jiný hlas: There is no procedure, mechanism, no technique to verify the accuracy or the reality of such sentences.

Hejdánek: Není žádný postup nebo mechanismus nebo technika k ověření opravdovosti nebo reality takovýchto vět.

Jiný hlas: And there is a complication... and it is one still another complication. It is that there is sentences which are in the same case than these sentences which use because we don't make the things. I give an example: when I say „does you love me“ to my wife for instance, and she replies „I love you“, this sentence is... there is no possibility of verify the truth, the deep truth of this sentence.

Hejdánek: A pak je tu ještě jedna komplikace. Je to v tom, že jsou věty, které jsou ve stejném případě jako ty věty, kdy se to nedá uskutečnit. Dám příklad: když se zeptám své ženy „miluješ mě?“ a ona odpoví „miluji tě“, tak u této věty není možnost verifikovat, ověřit pravdivost, tu hlubokou pravdu té věty.

Jiný hlas: And this is a common point with „I promise“ and „I excuse“ and all that.

Hejdánek: A to je společný bod se „slibuji“ a „omlouvám se“ a tím vším.

Jiný hlas: But there is a difference because „I love you“ is not a comment of the action we make by the *enunciation* of the sentence.

Hejdánek: Ale je v tom rozdíl v tom, že „miluji tě“ není komentářem k tomu aktu, který děláme tím vyslovením té věty.

Jiný hlas: When I say „I promise you“, the sentence and the *enunciation*, the act of *pronunciation*... yes, *pronunciation* of this sentence, they are referring to one another.

Hejdánek: Když řeknu „slibuji ti“, tak ta věta a ten akt vyslovení té věty se vzájemně stvrzují.

Jiný hlas: But when we say „I love you“, the sentence doesn't make love.

Hejdánek: Ale když se řekne „miluji tě“, ta věta sama nedělá tu lásku.

Jiný hlas: So this is the difference between real *performative* sentences and the other. The man who studies that class of sentences said that *performatives* are *auto-referent*.

Hejdánek: To je rozdíl mezi skutečnými *performativními* větami a těmi druhými. Ti lidé, co se touto třídou vět zabývají, tak říkají, že *performativy* jsou *auto-referenční*. Ano, *sui-referenční*, *reflexivní*, *reflexivní*. Ale „miluji tě“ není *reflexivní*. Ale podobnost je v tom, že u „miluji tě“ není žádná reálná možnost verifikace, jako v případě „slibuji ti“.

Jiný hlas: *Why cannot we verify this class of sentences? Because there are sentences which talk about, how to say, cadre de relation, frame of relation between two persons.*

Hejdánek: Proč nemůžeme verifikovat tuto třídu vět? Protože existují věty, které mluví o vztahovém rámci mezi dvěma osobami.

Jiný hlas: *So they talk about at the level of a frame of relation and at the level of engagement, investment into the frame of relation. Engagement into the frame of relation. Yes, by frame of relation, relation between the two persons, I mean we have love relation or husband to wife relation.*

Hejdánek: Čili mluví se zde o úrovni vztahového rámce a o úrovni angažovanosti, investice do toho vztahového rámce. Vztahovým rámcem míním vztah mezi dvěma osobami, tedy milostný vztah nebo vztah mezi manželem a manželkou.

Jiný hlas: *And so even if my wife answers to me „I love you“, it can be interpreted in two different ways. First, I think that she really loves me, she actually loves me. And second is I think that she will not destroy the frame of relation.*

Hejdánek: I když mi manželka odpoví „miluji tě“, může to být interpretováno dvěma různými způsoby. Za prvé si myslím, že mě skutečně miluje. A za druhé, že nezruší ten vztahový rámec.

Jiný hlas: *You have another example is the relation between mother and son. And when mother says to his son „I don't love you“, the son understands that not that she is no more his mother and she no more loves him, she understands that in the frame of relations of love, maternal love, she wants to punish him.*

Hejdánek: Jiný případ je vztah mezi matkou a synem. Když matka řekne synovi „já tě nemám ráda“, tak ten syn tomu nerozumí tak, že matka přestala být matkou, ale rozumí tomu tak, že v rámci toho vztahu dochází k určitému druhu trestu.

Jiný hlas: *So it is not possibility to verify the reality of such sentences, but it has a positive effect also. Positive effect is, in the example, the mother says... we can nullify the effect of negation in „I don't love you“ when the mother says that to his son.*

Hejdánek: Čili nejde o to verifikovat pravdivost té věty, což nejde, ale má to pozitivní význam. Pozitivní v tom smyslu, že nemusíme brát vážně tu negaci z té výpovědi matky, když řekne „já tě nemám ráda“.

Jiný hlas: *So if we put the conclusion of the analysis, the performatives fails in doing things, it is but the performatives success in establish frame of relation.*

Hejdánek: Takže abychom to uzavřeli, *performativní* věty sice nevykonávají věci v tom smyslu, že se něco činí, ale stanovují rámec toho vztahu.

Jiný hlas: *But the establishment of frame of relation is very insecure and there is two possibilities in the interpretation of such sentences „I love you“ and so. The first is to accept that there is no possibility of knowing at what level it is significant.*

Hejdánek: Avšak založení tohoto vztahového rámce je velice nejisté a jsou dvě interpretace těchto vět. První je akceptovat, že není možnost vědět, na jaké úrovni je to významné.

Jiný hlas: But you are not afraid of that. Ale nebojíme se toho. And so the frame of relations is supposed established. A tak je ten vztahový rámec předpokládán, že je ustaven. In the second interpretation, we try to decide at what level it works. Ve druhé interpretaci se snažíme rozhodnout, na jaké úrovni to funguje. And we try to... *deviner...*

Jiný hlas: Guess.

Jiný hlas: To guess. To guess if our partner really, actually loves me or no. A snažíme se odhadnout, jestli náš partner nás skutečně miluje, nebo ne. But it is impossible to decide it. A není možné to rozhodnout. So we run in a suspicion and rather paranoiac system of interpretation. Takže se dostáváme do podezřívavého a spíše paranoidního systému interpretace. And this is enforced by the fact that if the sentence is only significative at the level of the frame of relation... A to je umocněno tím, že jestliže je ta sentence významná pouze na úrovni toho vztahového rámce... I give the example: when we think that if the wife says „I love you“, it is only to preserve the frame of relation. Že si představíme, když ta manželka řekne: Miluji tě, tak je to pouze pro zachování ustanoveného rámce vztahu. So there is a suspicion that she does not love me really. A je podezření, že mě nemiluje ve skutečnosti. So we see when there is a difference in two levels, frame or real engagement. Takže vidíme ten rozdíl v těch dvou rovinách – rámec, anebo skutečné nasazení. And if we search to decide at what level it works, then we cannot decide. Pokud se snažíme rozhodnout, na které úrovni to funguje, pak to nemůžeme rozhodnout. And there is a maelstrom of suspicion.

Jiný hlas: Yes.

Jiný hlas: And if we don't try to decide at what level it works, then it is possible not to establish the

frame. A pokud se nesnažíme rozhodnout, na které úrovni to funguje, pak je možné neustavit ten rámec. There is then a relation between the *performatives* and the structure of *double bind* of Bateson. Existuje pak vztah mezi *performativ* a Batesonovou strukturou *double bind*. *Double bind*, *double lien*, *double contrainte*, dvojná vazba, dvojí vazba, dvojí kontradikce. I give an example: a wife has bought to her husband two ties, one red and one green. Dám příklad: manželka koupila svému manželovi dvě kravaty, červenou a zelenou. And the husband takes the red, and she says: oh, you don't love the green tie? Manžel si vezme tu červenou a ona se ho hned ptá: Aha, tak tobě se ta druhá nelíbila? Tobě se ta zelená nelíbila? So the husband is... no possibility... if he chooses the green one, it is the same thing. Takže manžel nemá možnost, i kdyby si vybral tu druhou, tak by to dopadlo stejně. He cannot take two ties, so he chooses one, perhaps at random, but the wife interprets this: the husband doesn't like the other, and so she says: her husband doesn't love her. Nemůže si vzít obě kravaty najednou, takže si vezme jenom jednu a ona si stěžuje, že ji nemá rád, protože vybral tu barvu, kterou ona nemá ráda. Přitom kdyby si vybral druhou, tak by to dopadlo stejně. Čili tady je právě ta vidlička, která nemá žádné východisko, i kdyby si vybral tu druhou. There is another example: a mother who had told to her child not to walk across the road. Jiný příklad je matky, která přikázala svému dítěti nepřebíhat přes silnici. And after that she asks to him: go to the *bakery* and give me bread. A pak mu přikáže, aby šel do pekařství a přinesl chleba. But the *bakery* is on the other side of the road. Ale to pekařství je naproti. Jiný hlas: so the child is in a *double bind*, you see. There is one *bind*, and then a *bind*, one other *bind*, but it is a contradiction.

Hejdánek: Takže to dítě je v *double bind*, v dvojím zajetí. Je to dvojí zajetí, ale je v tom rozpor.

Jiný hlas: *What is the relation and the similarity between the performatives that I talk about and the double bind?*

Hejdánek: Jaký je vztah a ta podobnost mezi těmi *performativ*, o kterých jsem mluvil, a tím *double bind*?

Jiný hlas: *It is that for make an interpretation of the two sentence or sentences of the mother, it is necessary to put one sentence in a level and the other in an under-level.*

Hejdánek: Pro porozumění tomu případu s tou matkou je třeba jednu větu brát na jedné úrovni a tu druhou na druhé.

Jiný hlas: *For instance, we put the recommendation of the mother not go across the road in a general level, and the order to buy and send bread in a particular case. But there is always a contradiction between the two level.*

Hejdánek: Takže například to doporučení matky nechodit přes tu silnici v té obecné úrovni a ten příkaz jít nakoupit a přinést chleba v tom konkrétním případě. Ale stále zůstává ten rozpor mezi těmi dvěma úrovněmi.

Jiný hlas: *And the inferior level suppose another superior level that is in contradiction with the superior level we have put before.*

Hejdánek: A ta nižší úroveň předpokládá vyšší úroveň, ale je v rozporu s tou vyšší úrovní.

Jiný hlas: *So we see that a double bind is a complication of all that sentences that needs two levels interpretation.*

Hejdánek: Takže vidíme, že ten *double bind* je komplikace všech těch vět, které potřebují dvě úrovně interpretace.

Jiný hlas: *And double bind is a paradoxical way of use this class of sentences.*

Hejdánek: Ten *double bind* je paradoxní způsob používání této třídy vět.

Jiný hlas: *And we have seen that in all the sentences of which the goal is to establish framework of relation, there is a two interpretation, one paradoxical and the other is non-paradoxical. The paradoxical one try to decide between the level but it cannot. And the non-paradoxical try not. And then the superior level is established. But with this kind of sentences, we find that in relations between individuals, it is impossible to maintain the exigencies, mode of truth that we need in objective sentences and it is not the same type of verifying truth than in sentences about things and about facts.*

Hejdánek: A viděli jsme to u všech těch vět, jejichž cílem je ustavit rámec vztahů, kde jsou dvě interpretace, jedna paradoxní a druhá neparadoxní. Ta paradoxní se snaží rozhodnout mezi těmi dvěma úrovněmi, ale nemůže. Ta neparadoxní se o to nepokouší a v tom případě se ustaví ta vyšší úroveň. Tady je ten hlavní rozdíl mezi těmito větami a větami o faktech, kterými se snažíme vypovídat o věcech a faktech, je v tom, že u těchto nelze, to kritérium pravdivosti je tam mnohem komplikovanější než v oněch případech.

Jiný hlas: *This is a critique against the prior analysis of this kind of pragmatic use of language. Pragmatic is when we don't care not only of meaning of semantic, but also of the conditions of pronunciation, expression and so on. There are men like Grice who analysis the pragmatic conditions of sentences and statements. And the condition that Grice have...explicit, are sincerity first.*

Jiný hlas: On říká, že ty dvě explicitní jsou upřímnost.

Jiný hlas: *But sincerity is not a condition that we can realize in the relations between two individuals.*

Jiný hlas: Upřímnost není podmínka, kterou lze realizovat ve vztahu dvou lidí.

Jiný hlas: *It is a telos, but not a presupposition. It is a telos, a goal, but not... So, in fact, when it is sentences and statements about facts, we can refer to the... comment on peut dire... le remplissement de notre intentionnalité... to the fulfilling of intentionality.*

Jiný hlas: Ale ve vztahu k faktům se můžeme [nesrozumitelné] naplnění *intencionality*.

Jiný hlas: *But in the relation between persons, we cannot obtain by linguistic...*

--- (1983-09-26 Pierre Livet a Pierre Lantz (1) [LVH153VA]_Kaz b_cleaned.flac) ---

Jiný hlas: Yes, can we obtain it by *non-linguistics*?

Jiný hlas: Můžeme toho dosáhnout mimojazykově?

Jiný hlas: But the problem is that *non-linguistic signals*...

Jiný hlas: ...signály...

Jiný hlas: ...are to be interpreted.

Jiný hlas: ...musí být interpretovány.

Jiný hlas: And there is a chain of interpretations.

Jiný hlas: ...v řetězu interpretací.

Jiný hlas: And any of this interpretation is relative to a context.

Jiný hlas: A každá z těchto interpretací je relativní k danému kontextu.

Jiný hlas: But there is always a possibility of relate a signal to a context or to another.

Jiný hlas: Ale vždycky je tu možnost vztáhnout signál k jednomu kontextu či k jinému.

Jiný hlas: So to decide this ambiguity...

Jiný hlas: ...rozhodnout o této mnohoznačnosti...

Jiný hlas: ...it is necessary to use language.

Jiný hlas: ...je třeba užít jazyka.

Jiný hlas: And language is the *dernier recours*, the last resource, the last resource of decide in the ambiguity.

Jiný hlas: A jazyk je onou poslední instancí, jak o oné mnohoznačnosti rozhodnout.

Jiný hlas: But we have seen that language also creates ambiguity.

Jiný hlas: Ovšem jak jsme viděli, tak jazyk sám tuto mnohoznačnost vytváří.

Jiný hlas: So we cannot hope a perfect objectivity in this domain.

Jiný hlas: Takže nemůžeme doufat v objektivitu v tomto oboru.

Jiný hlas: And it is not stability in the relation, affective relations is not secured.

Jiný hlas: Stabilita v afektivních vztazích není zajištěná.

Jiný hlas: We must satisfy us with a relative stability.

Jiný hlas: Musíme se spokojit s relativní stabilitou.

Jiný hlas: Relative stability is obtained by comparison between *non-linguistic signals* and *linguistic interpretations*.

Jiný hlas: Tato relativní stabilita je dosahována srovnáváním mezi nelingvistickými signály a lingvistickou interpretací.

Jiný hlas: And it is obtained also by the comparison between many *frame of relations*, many different *frame of relations*.

Jiný hlas: A získáváme ji rovněž skrze srovnávání mezi mnoha různými vztahovými rámci.

Jiný hlas: For instance, if we are neighbors...

Jiný hlas: Například když jsme sousedé...

Jiný hlas: ...and we are not friends...

Jiný hlas: ...a nejsme přátelé...

Jiný hlas: ...but we are not enemies...

Jiný hlas: ...ale nejsme ani nepřátelé...

Jiný hlas: We can establish the *framework of neighboring*.

Jiný hlas: Můžeme založit onen rámec sousedství.

Jiný hlas: Because we cannot hope to establish the *framework of friendship*.

Jiný hlas: Protože nemůžeme doufat v ustanovení rámce přátelství.

Jiný hlas: So by comparison there is no suspicion on the *framework of friendship*. For each framework we have two interpretations: the suspicion one and the stable one. And in this case we don't suspicion, we have no suspicion about friendship relation and so we have stable interpretations of the neighbor.

Jiný hlas: Takže srovnáváním toho, že nemáme přátelský vztah, tak máme stabilní vztah sousedství.

Jiný hlas: And there is the instance in the other sense. We can establish *love framework* because we don't care of friendship.

Jiný hlas: V opačném případě můžeme ustavit rámec lásky, protože nás nezajímá přátelství.

Jiný hlas: So it is stable but we don't care of it.

Jiný hlas: Takže je to stabilní, ale nestaráme se o to.

Jiný hlas: And all we can see signals of suspicion and anxious of the engagement in the love of our partner and of you. We can see signals of suspicion of paradoxical interpretations.

Jiný hlas: Můžeme spatřit signály podezření a paradoxních interpretací z angažovanosti v lásce našeho partnera i vás.

Jiný hlas: So in one case we establish the framework by avoid the suspicious interpretation.

Jiný hlas: V jednom případě můžeme ustavit onen rámec tím, že se vyhneme podezřívavé interpretaci.

Jiný hlas: And in the other case we establish the framework by run into the paradoxical and suspicious interpretation.

Jiný hlas: V druhém případě ustavíme onen rámec tím, že vejdemo v paradoxní a podezřívavou interpretaci.

Jiný hlas: So we see that there is only a relative stability.

Jiný hlas: Tím vidíme, že jde pouze o relativní stabilitu.

Jiný hlas: And there is political development of this analysis.

Jiný hlas: Existuje i politické rozvinutí této analýzy.

Jiný hlas: Because the search of decision in interpretation of relation is one of grounds of the search of *power*.

Jiný hlas: Protože hledání rozhodnutí v interpretaci vztahů je jedním z důvodů pro hledání moci.

Jiný hlas: *Is one of grounds... no, it's... c'est fondement... foundations... le terrain...*

Jiný hlas: vlastně ne, jsou to základy, základy, terén.

Jiný hlas: *Because the man who searches power searches to establish a frame of relation between him and the other.*

Jiný hlas: Neboť člověk, který hledá moc, se snaží stanovit čili nalézt rámec vztahů mezi sebou a druhým.

Jiný hlas: *And he searches definitive stability and not relative stability.*

Jiný hlas: A snaží se o definitivní stabilitu, a nikoliv relativní stabilitu.

Jiný hlas: *So, like a lover who is very passionate, the man who searches the power tries to impose the frame of relation.*

Jiný hlas: Podobně jako u horlivého, u vášnivého milovníka se ten, kdo usiluje o moc, snaží vnutit onen rámec vztahů.

Jiný hlas: *And it is possible to extend this analysis to the conditions of political authority.*

Jiný hlas: Je možné tuto analýzu rozšířit na politickou, na vnější autoritu, politickou autoritu.

Jiný hlas: *And to make the ancient distinction between auctoritas and dominatio.*

Jiný hlas: A vlastně rozlišit mezi autoritou a dominancí, nadvládou.

Jiný hlas: *This is the difference, it is the same difference than between decision in the relation between individuals and relative stability.*

Jiný hlas: Je to tentýž rozdíl jako v rozhodování mezi jednotlivými individui a relativní stabilitou.

Jiný hlas: *Because in authority you accept that the other can contest your authority, but in domination you impose your domination.*

Jiný hlas: V případě autority přijímáme, že ten druhý může soutěžit o autoritu, ale v případě dominance ji vnucujeme.

Jiný hlas: *And this is the same paradox: if you will impose your domination, then the domination is always uncertain. It is always necessary to reinforce this domination.*

Jiný hlas: A v tom je tentýž paradox: jestliže vnucujete svoji nadvládu, nadvláda je vždy nejistá, a tudíž je neustále nutno tuto nadvládu upevňovat neustálým upevňováním.

Jiný hlas: *But if we accept the contest, then your authority is relative, it is a relative stability.*

Jiný hlas: Jestliže však přijmeme soutěž, pak je ta autorita relativní, pak jde o relativní stabilitu.

Jiný hlas: *But... how do you say reconnaître... Anerkennung...*

Jiný hlas: Ale jde o to uznat – německy *Anerkennung* –

Jiný hlas: *that in the search of decision we have indecision all the time, and if we accept that absolute decision is not possible...*

Jiný hlas: že v hledání rozhodnutí jsme v nerozhodnutí celou dobu, a jestliže přijmeme, že absolutní rozhodnutí není možné,

Jiný hlas: *then there is a stability not of the power of one man but of the frame into which we have authority.*

Jiný hlas: pak jde o stabilitu nikoliv moci jedince, ale stabilitu rámce, ve kterém existuje autorita.

Jiný hlas: *In the tradition, this authority is for instance the authority of a professor... scientific... master of philosophy... intellectual prestige... is a framework and not personal... the relation with a frame of discussion and intellectual argumentation but not the authority, the domination of one man.*

Jiný hlas: V tradici tato autorita, ku příkladu autorita vědce, učitele, *filosofa*, intelektuální prestiž, že jde o věcný kontext, nikoliv osobní, že jde o autoritu v kontextu věcném, nikoliv osobním, že tam nejde o autoritu jednoho člověka, nýbrž o autoritu věci.

Jiný hlas: O autoritu třeba uprostřed diskuse, čili argumentační a tak dále, čili tohleto. Že to není autorita té osoby, nýbrž je to lépe řečeno vůbec toho celého *ansámbly*, který diskutuje a tak dále. Ale jak mi ten kontext, čemu to má být příklad?

Jiný hlas: *This example was example of what? The difference between relative stability and not a domination without contest.*

Jiný hlas: Ta autorita není osobní, je vybojovávaná nějakým přesvědčením a tak dále, je to stále nejistý bod zase.

Jiný hlas: *But the teacher tries not to personally identify with the level of the frame of intellectual relations, of intellectual prestige, but he engages in it, involves it into this frame. So the frame is established but not the domination of the people. You see, there is no identification between the people and the superior level. But in domination, the people, the goal of the people is to identify, to get an identification between their person and the superior level.*

Jiný hlas: že v jednom případě jde a v druhém nejde o identifikaci osoby s tou vyšší rovinou autoritativní. Že ten, kdo má v určitém rámci tu relativní autoritu, jako je v té diskusi, spočívá v tom, že nedochází k trvalé identifikaci té autority s osobou. Třeba když je zvolen papež, tak je trvale ta autorita papežská trvale spojená s tou osobou. Kdežto když má někdo autoritu třeba v nějakém *filosofickém* spolku, v nějaké *filosofické* společnosti, tak je to proto, že vždycky ukazuje větší znalosti než mají ostatní, které do toho vnáší, participuje na tom, že se v tom lépe vyzná, že dovede lépe argumentovat na určité téma, osvědčuje tu znalost, takže si tak dlouhodobě tu autoritu drží, ale nikdy není ta autorita v posledku identifikována s ním, poněvadž v příštím okamžiku se zase může stát něco jiného. Tak asi tohle je ta myšlenka.

To je jako to, co jsi teď vykládal o tom papeži, o té definitivní stabilitě proti téhle, té relativní. Papež je definitivní, to je spojeno s tou osobou, kdežto tady je to prostě kdykoliv to může být přeskočeno.

Jiný hlas: *And so there is a connection very strong between the analysis of performatives and so on and the interpretation of the foundations of legitimacy of political authority. Because all the theory, of classic theory, from Hobbes and Rousseau and Hegel and so on, for all these theories, the representations at the collective level, there are individuals who are identified with the collective levels, such as the classic sovereign. So even the democratic think about state and representative and representations of men in state, search to establish the decision and an absolute stability. But the exigencies of democracy are that nobody can identify and occupies the collective level. Ideal democracy. And the individuals can take decision and so on at the collective level, only if they admit that they are also involved as all the other individuals in the frame of relativity.*

Hejdánek: I don't know what I must, maybe it would be better to pose questions or to discuss about it.

Jiný hlas: Alors, nous devons faire une courte pause ?

Pause, oui. Individuellement comme ça et continuons avec l'autre. D'accord, OK.

[nesrozumitelné] c'était assez chaotique... pas extrêmement lié... pas la grande forme...

Je voudrais poser seulement cette question. Dans la vie politique contemporaine, il y a en France par exemple la République sous le règne de Monsieur le Président, oui socialiste, et quand je compare la situation où le général *De Gaulle* est arrivé à la puissance, c'est la stabilité définitive. Dans quel point était la puissance du général *De Gaulle* ? *Relative stabilité* et *définitive stabilité* ? Quand il y a en France dans le régime démocratique, *domination sans concours*, et quand on changea, quand on change la situation de la *relative stabilité* à *domination*, à *imposition de la domination*. Il me semble que dans l'université, votre exposé pour moi était non visible, non très clair. Puis-je, pourriez-vous poser un exemple de la situation en France ?

Já jsem se právě chtěl zeptat, jestli by to bylo trochu průhlednější, tyto příklady na tu obecnost ohledně té *definitivní stability*, *relativní stability* a ta *dominance bez konkurence*, kdy přechází prostě ta stabilita v to vnucení té dominance. A chtěl jsem se právě zeptat na příkladu generála *De Gaulla*, když přicházel k moci, kdy prostě ta jeho stabilita přešla v tu definitivní, že prostě on omezil ta práva prezidenta republiky, že už nešlo udělat to, co bylo předtím, jak se ty vlády tam měnily, a vzal si na sebe víc moci. A teď současná tahle situace, do jaké míry by se dala aplikovat na tento jeho příklad.

Hejdánek: First to the second part of the question. I have no examples in university because university professors are the *trademark image*, respectiveness of university professors really declined in the French society. So there is only like Paul Ricoeur, who has authority not because of their person who is identified with... there is no, it is not Ricoeur for instance, has authority not because of his personality, but because of the style of thought and the submission to *rules of thought*. And so he is integrated in a *frame of thinking*, and it is because he accepts these rules of *erudition* and discussion and *accuracy in argumentation* and so on that he has authority. You see? But other men, more publicists and more in fashion, have *research domination*.

Jiný hlas: Ta autorita nebo respekt k těm profesorům, a pokud i v něčem má, tak i má v sobě autoritu, tak je to právě jako v případě Paula Ricoeura, a ta se vyznačuje jaksí tou odevzdaností té pravdě, těm

myšlenkovým principům. Tady u něj jde o jakousi vnitřní sílu té myšlenky, to je u Paula Ricoeura. To je víceméně taková ta jaksi všeobecná a dobrosrdečná jakoby ovládaná tím myšlením, tím vztahem k pravdě a tak dále. Takže on je v podstatě víceméně v tom... k té odevzdanosti k těm pravidlům té myšlenky.

Jiný hlas: when *De Gaulle* for instance had *domination* and *authority*. *Domination* because he takes decisions without consultation and he presents these decisions as the voice of France. So he identifies him with the collectivity.

Jiný hlas: De Gaulle v sobě měl jaksi to jak ovládnout, tak autoritativně. To ovládnutí, že má rozhodnost bez konzultace a podobně, a vystupoval vlastně za Francii.

Jiný hlas: But he had also *authority* because it was in some occasions difficult to decide if he was the representative of the right or of the left. So in the *Algeria war*. And so there is a relative stability because he's not the man of one fraction of class or one class in the population, but he's also *connecté*... connected and with the other interpretation and way of politics.

Jiný hlas: Autoritativně, i když tato stabilita, neboť on nebyl z jedné strany, ale z obou stran.

Reprezentoval ty jiné polohy.

Jiný hlas: And all the political men when they are at the head of the state, at the top of the state, are even if they represent a tendency and a party, are obliged to also govern in function of the others.

Jiný hlas: Všechny politické osobnosti, které jsou na vysokých místech, vládnou ne pouze z té jedné strany nebo té tendence, ale za všechny.

Jiný hlas: So even if there is a *domination* of the party in which has the power, it is only a relative stability.

Jiný hlas: I když je to vládnutí v otázce dané té strany nebo té vládnoucí, tak je to relativní stabilita.

Jiný hlas: And it is the definition of *non-dictatorial power*.

Jiný hlas: Je to definice nediktátorské moci.

Jiný hlas: [nesrozumitelné] dvě věty, reflexivní a nereflexivní. Ta otázka byla, v jakém smyslu ta reflexivní věta je reflexivní vzhledem k tomu, co Hejdánek řekl.

Jiný hlas: *Si vous pouvez parler en français, ça me ferait plaisir. Le terme reflexif est un peu différent dans la langue française que dans la langue anglaise et spécialement dans la langue allemande. Alors vous avez dit... Je vous aime nebo Je t'aime... c'est une sentence... une proposition... un énoncé non-reflexif. Alors dans... ce n'est pas le thème pour notre séminaire parce que si c'est vrai que dans cette proposition n'est pas l'action d'aimer, mais seulement un commentaire, alors ce commentaire est une réflexion de l'action même. Ah oui, oui. Dans ce sens, la sentence ou la proposition „Je t'aime“ est reflexive. Alors maintenant vous comprenez, c'est nécessaire de m'éclairer un peu dans quel sens vous parlez sur une proposition non-reflexive. C'est un autre sens, c'est un autre sens du terme reflexif et reflexion. Okay, okay. Reflexif... Já jsem jenom chtěl to, co jsem teďka říkal. Excusez-moi.*

Tak já jsem... je rozdíl mezi tím slovem ve francouzštině a v angličtině a u nás a zejména v němčině, ale ve francouzštině vlastně ta tradice je trošičku jiná, než tady používáme. A že tedy, když mluvil o tom, že věta „Miluji tě“ je nyní reflexivní, že vlastně se to tady zaměňuje, jako že by se jednalo o komentář k tomu.

Hejdánek: Protože zároveň říkáš, že ta věta není leč komentářem toho milování, že já nemiluji tím, že říkám miluji tě, nýbrž že to tím jenom komentuji. *De facto* tedy je ta věta reflexí té skutečné akce, totiž že miluji. V tom smyslu tedy by bylo možno říct, že ta věta miluji tě...

Jiný hlas: ...*prise de conscience autotélique*...

In French, it is not exactly reflexiveness but suis-référentiel.

Hejdánek: Věta, která mluví o sobě samé. Například tato věta má deset slov. Věta, která mluví o sobě samé.

Jiný hlas: *So the commentary refers to the enunciation and the enunciation to the commentary, so it is relatively circular.*

Hejdánek: Věta, která mluví o sobě samé. Tady by reflexivní znamenalo *autoreferenční*. To nestačí.

Jiný hlas: *It is a good question because there is a difference between autoreference and reflection. Reflection suppose a subject that reflects within the sentence and the language...*

--- (1983-09-26 Pierre Livet a Pierre Lantz (2) [LVH154VA]_Kaz a_cleaned.flac) ---

Jiný hlas: *And the autoreference, it is the sentence who refers to the [nesrozumitelné] of the sentence. And subject is an exterior thing.*

The outside. Subject is outside.

V té autoreferenci jde o to, kde předmět té věty, o čem ta věta mluví, je mimo tu větu. Kdežto autoreferenční jsou ty, kde předmět, o kterém se mluví, je uvnitř té věty nebo například ta věta sama. Čili když ta věta mluví o sobě samé, tak je to *autoreference*.

Ta definice, která je *autoreferenční*, podle některých...

[nesrozumitelné]

Já myslím, že lepší příklad než to toto je pomluva, svéby a tak dále, je případ přiznání. Když řeknu: „přiznávám se“, tak tou větou samotnou se přiznávám. To znamená, ta věta říkála něco jiného, říká: „já tady říkám, že se přiznávám“, a tím se přiznávám.

Yeah, it's an example of autoreference, but it works, enfin, it's relative... I have an example of autoreference, it is a relatively mechanistic autoreference in this sense. It is in French: cette phrase a 28 lettres. And in English you have to make the: this sentence has X letters, and you replace X by the number who works. It is... je crois que ça marche avec 45, mais je ne suis pas sûr.

The question is if it's true or not. The sentence may not be true, but nevertheless it is self-referential. No, no. In French, cette phrase a 28 lettres is true. Enfin, 28 lettres is true. But it refers to the number of letters of the sentence itself. By the way, it's difficult to translate such a sentence to another language, you have to make another calculation. By the way, there are two types of this self-referential sentences. The example you just made is that the sentence refers to its syntactic form. And the other case is if it refers to its pragmatic, conversational... yes. Pragmatically self-referential is what you were saying in that sense. Because once it is said, it plays a certain role which refers to the environment in which it was said.

Yes, in this very large meaning. But the performatives are in a very strong way. The autoreference is immediate, but effective. It is the fact that all pragmatic enunciations are autoreferentials, but by the chain of enormous context, you see.

Jiný hlas: Já jsem mu říkal, že jsou dvě ty *autoreference*. Ten příklad tato věta má pět slov je *autoreference* k té syntaktické podobě té věty. Pak jsou věty, které jsou o obsahu té věty, například tato věta není pravdivá. A já jsem pak ještě říkal...

No, je to vztah k sobě samé, tak je to pravda. Pokud se vztahuje k obsahu, tak je to každá.

And also the paradox of the liar, it is also autoreferential, but semantic. Another example of this type of sentence, for Austin, is: I confess. In court, if someone says: I confess. This just saying of that is the confession. It is by saying it. And therefore we can replace sentences of this type by the form: by saying this, I confess. And this „by saying this“ is the explicit self-reference. But there is a non-explicit form of performative, so instead of saying: I promise I shall come, I can say: I shall come. So it is a non-explicit performative.

Jiný hlas: Tyto *explicitní performativní* věty jsou na rozdíl od toho, že řeknu: „slibuji, že přijdu“, stačí říct: „přijdu“. Je to také slib, ale není *explicitní*. A v tom „slibuji, že přijdu“ je ta *autoreference* – měla by být vystupňována tím, že ta věta má formu: „tímto, že říkám, touto větou slibuji, že přijdu“.

And we see the little difference between autoreference of performatives and meta-discourse in the conversation with two men. One says: Have you the salt? for instance. And the other replies: I have. But the question was in fact a performative, a non-explicit performative whose goal is: give me the salt.

Jiný hlas: Třeba u toho chleba. Když se vás někdo zeptá: „máte chleba?“, tak tím vlastně říká: „dejte mi chleba“. A vtip byl v tom, kdyby na otázku: „máte chleba?“, odpověděli: „ano, a dále o tom budeme hovořit“.

And the reply is a meta-discourse.

Jiný hlas: Čili ten meta-rozhovor, meta-diskurs je i takováto věta, když se odkazuje k té předchozí.

Oui, parce que ça prend la première proposition comme un fait. It destroys the autoreference between the sentence and the action. The answer takes the first sentence as literal. because the other, this second one is seeming, does not understand what the first one wanted to mean. And in fact it is almost the same level as the appearance of the first sentence.

Jiný hlas: *No, the second, the answer treats the question as in the literal meaning, as a statement on a fact. Yes, on a fact. So statement on a fact is at one level. So it is not autoreferential. Yes. So the answer is one level over the fact that the statement, the first statement, says.*

Jiný hlas: To je v podstatě to, že jestliže na takovou otázku odpovím takto doslovně, tak v podstatě přestávám odpovídat na ten impuls k jednání, ale vracím se o úroveň výš, která je ovšem informativní, a v tom nejde o ten autoreferenční vztah.

Jiný hlas: *Because a better example is: have you the salt? Yes, it's true. That's another meta-discourse.*

Jiný hlas: Můžeme uvést příklad, který by byl možná ještě jasnější, jestliže se zeptáte: máte sůl? a odpověď zní: ano, to je pravda.

Jiný hlas: *Because if the first say „have you salt“ and the second gives the salt and does not answer anything, in fact the second passes to another level because he takes this sentence which was not like action, like an action, but it is a changing of level. He takes all the two levels. Yes. But if he answers only „yes, I have the salt“, he remains on one level. But he takes literally the first sentence. Yes, but it means that he cuts between the levels. That's to mean that very often when you take a sentence literally, it is a manner to not answer to the question. That's a manner to stop all the dynamic of the everyday life.*

Jiný hlas: Tady jde o to, že v tom vlastním dialogu v tom běžném životě se vlastně fixuje jenom ta jedna úroveň, nebo že se tam fixuje ten jeden dialog.

Jiný hlas: *The everyday life is always taking changing of level, taking another level and then another level. And on the contrary, if you are in a situation blocked, a blocked situation, a situation without perspective, everything is at the same level and you cannot advance. I think, do you agree with this? Yes, and there is a friend of ours whose name is Benny Shanon who makes a theory to say that objective statements are not the zero ground of statements. In contrary, they are sophisticated elaboration of language and it demands many precisions on the context and all framework of reference and so on, the date and the position and how you say, Cartesian coordinates and so on, to obtain an objective statement. He said the first language is poetic and metaphoric.*

Jiný hlas: Přesně o tom mluví jeho teorie, v níž se říká, že věty zdánlivě objektivní jsou ty, které jsou objektivní nejméně, že jsou naopak nejvíce vykonstruované a závislé na kontextu. Čili ty věty, které vypadají, jako kdyby se snažily být nezávislé na kontextu, jsou v podstatě ty nejvíc vykonstruované, takže v tomto smyslu jsou na nejvyšší úrovni.

Hejdánek: *And I should like to say something more than that. My question is, or for me, only if the analytic philosophical analysis is fundamental enough. If I speak, if I express some word, it's in every case fundamentally the same situation as if I say to somebody „I love you“. If you speak about the salt, you are a Frenchman in a Czech society. We only can wait that what you say means the same as we mean if we say the same English word. But even in the same language, if somebody tells something about a more controversial situation or aspect of things and so on, it's quite clear that we have to wait to further sentences of his, to further exposition of his view, to be quite sure if we understand what he is thinking. Every word is a challenge to another man to accept our point of view, if only hypothetically, not necessarily. but only to understand what we mean. In this sense, this relative instability is combined with everything we express. Therefore I think that the results of your analysis or of the analysis of Austin are only a first approach to the structure of language. But if we establish these new ways, these new methods of approach to language, then we have to go further and find that these first steps were only cases of extreme quantitative values of some quality which is common to all other expressions. Excuse*

me that it was a little too [nesrozumitelné] very [nesrozumitelné].

Mám jisté pochybnosti a chtěl bych jít ještě dál, než ta námitka, nebo ta koncepce Benešova, která tady byla uvedena. Totiž že cokoli řekneme, že má ten charakter, jako když někdo řekne nebo já řeknu: Miluju tě. To je slib.

Když například Francouz na večírku tady říká něco o soli, tak my vlastně musíme věřit, že má na mysli totéž co my. Nejsme si tím jisti. Zvlášť když pak jde o nějaké komplikovanější věci, a dokonce v témže jazyce, když se hovoří o něčem komplikovanějším, tak my to slyšíme a musíme počkat, až ten dotyčný řekne víc těch vět a až vyloží celý svůj přístup k věci.

A do té doby jenom jaksi v mlhavé pavučině odhadujeme, co tím asi myslí pod tímto termínem, a zjišťujeme, jaký vlastní smysl tomu dává. Že vlastně vždycky všechno je návrh. A když tedy ta analýza jazyková začíná tak, jak tady bylo předvedeno nebo jak byla referována ta knížka *Austinovy*, tak vlastně je to jenom takový první přístup, který nám umožňuje vypracovat jakési metody, které pak musíme aplikovat hlouběji a pak se ukáže, že vlastně každý slovo je na tom stejně jako ten výrok miluji tě.

Jiný hlas: Já bych se jenom bál, abyste neřekl, že musím počkat, a než se dočkám konce, tak se ukáže, že se nesmím nikdy dočkat. Protože žádné body nejsou v té řeči jisté, ale to se pak každý, když řekne miluji tě, tak také jenom se o tom chce přesvědčit, definitivně to neví.

Jiný hlas: But I agree with these views, but it seems to me that it is necessary to preserve difference between the statements on facts and sentences with the goal of which is conversational and of relations between humans.

S tím souhlasím, s těmi věcmi, které jste zmínil, ale zdá se mi být důležité rozlišit mezi tvrzeními o faktech a větami, jejichž cílem je konverzace a vztahy mezi lidmi.

Oui, mais c'est une proposition qui dit quelque chose sur le réel. Une affirmation, pas forcément un jugement dans la littérature. Affirmation, oui, simplement la proposition qui dit quelque chose quoi. Ils l'ont mis à la place de proposition.

When we intend to describe the world, the relative stability of the interpretation of the meaning of what we say by the others, the interpretation by the others, is this relativity is relativity of framework of reference.

Tady máte tu interpretaci smyslu našich slov ostatními jako interpretaci v určitém rámci, referenčním rámci.

And there is always, I think, a possibility to script a framework of reference into another framework of reference and *ad infinitum*.

Je vždycky možné vložit jeden referenční rámec do jiného referenčního rámce, a to do nekonečna.

So the instability of the meaning of the inner framework is relative to the outer framework.

Takže nestabilita významu vnitřního rámce je relativní vzhledem k vnějšímu rámci.

But there is not, it is *ad infinitum*, but it is not a vicious circle.

Je to do nekonečna, ale není to bludný kruh.

And on the contrary, in sentences like I love you, the vicious circle is immediately present.

A naproti tomu ve větách jako miluji tě je bludný kruh okamžitě přítomen.

And there is not a possibility of a relative solution by reference to this *progressus ad infinitum*.

A není možné dosáhnout relativního řešení odkazem k tomuto *progressus ad infinitum*.

Jiný hlas: We are immediately confronted to the instability.

Jsme bezprostředně konfrontováni s nestabilitou.

So it is perhaps a relative difference also, but it makes one more anxious, I think.

Takže je to možná také relativní rozdíl, ale činí to člověka úzkostnějším, myslím.

The instability of the frame of reference.

Vezměte si tuto nestabilitu referenčního rámce.

If another literary example, if Peter answered to the question of Jesus: „Of course I love you, you know it.“ It was quite another framework because it was a confession, not only a turbulent expression of

emotions which are very problematic or unknown and so on.

Vezměme si jiný literární případ, jestliže Petr odpovídá na Ježíšovu otázku: „Samozřejmě, že tě miluji, ty to víš.“ Byl to zcela jiný rámec, protože to bylo vyznání, nikoliv pouze výraz emocí, které jsou velmi problematické nebo neznámé a tak dále.

It's an example very interesting.

Je to velmi zajímavý příklad, který uvádíte.

Only the best experiences in a certain quite distinctive situation. For instance, you go to the war. And if your wife says, tells you: „I love you,“ then it's only a form of stretching of something which you do know, you are quite sure, it is not necessary to express it. And if it is expressed, it's only a confession of the state, it's a statement only. And you are quite sure, you don't hesitate because you know your woman, your wife.

Jen ty nejlepší zkušenosti v určité docela příznačné situaci. Například jdete do války nebo já nevím co. A jestliže vám vaše žena řekne: „Miluji tě,“ pak je to jen forma utvrzení v něčem, co už víte, čím jste si zcela jist. Není nutné to vyjadřovat. A pokud je to vyjádřeno, je to jen vyznání stavu, je to jen prohlášení. A vy jste si zcela jist, nepochybujete, protože znáte svou ženu.

What I was demonstrating: it's only always the question of the context, real context, context of your experiences and so on. And every actual using of a word has a significance which is a sediment of innumerable older circumstances, older contexts and innumerable next, future contexts which you await. And this sediment is something which has innumerable levels.

To, co jsem chtěl demonstrovat: vždy jde o otázku kontextu, reálného kontextu, kontextu vašich zkušeností a tak dále. A každé skutečné použití slova má význam, který je sedimentem nesčetných starších okolností, starších kontextů a nesčetných příštích, budoucích kontextů, které očekáváte. A tento sediment je něco, co má nesčetně vrstev.

I understand.

Rozumím.

What I have said: it's necessary to distinguish these forms, but we have to know that it is only a first step of analysis. But if we go further, the language is not built on such elementary sentences. The elementary sentences are result of innumerable levels of innumerable old experiences.

To, co jsem řekl – je nutné tyto formy rozlišovat, ale musíme vědět, že je to jen první krok analýzy. Ale půjdeme-li dále, jazyk není postaven na takových elementárních větách. Tyto elementární věty jsou výsledkem nesčetných vrstev, nesčetných starých zkušeností a tak dále.

Excuse me that I have spoken so long.

Omlouvám se, že jsem mluvil tak dlouho.

Hejdánek: Já jsem říkal, že ta problematičnost nebo ta nejistota toho, když mně někdo, nebo já někomu, nebo si vzájemně řekneme miluji tě, že je otázkou toho kontextu, rest toho *framework*, toho rámce.

Že existuje jiný literární případ, opět literární situace, když na otázku Ježíšovu Petr odpovídá: „Pane, ty víš, že tě miluji,“ tak to není proto, že by bylo potřeba vyčkat a já nevím co, protože stejně pak víme, že Petr udělal strašnou hloupost a zapřel a já nevím co všechno. A přesto tohleto je jakési vyznání. Podobně to je, když třeba v nějaké významné situaci řekne žena: „Miluji tě,“ třeba když jdu do války, tak to není situace, kdy já bych začal o tom pochybovat. Pokud mám s ní ty nejlepší zkušenosti až dosud, tak to prostě chápu jako jakýsi výraz té lásky, ačkoliv nikoliv výpověď o něčem, co je nejisté.

Takže když analyzujeme tu řeč tak, že tam najdeme ty různé formy, jak jsi to tady předvedl, tak je to docela v pořádku, pokud je to jenom taková, víme o tom, že je to první rovina, první krok té analýzy. Ale když analyzujeme dále, tak nakonec najdeme, že v každém slovu, v každé větice něco takového je, a že vlastně význam každého slova je sedimentem nesčíslných kontextů minulých, ale také nesčíslných kontextů budoucích, k nimž se teprve dostáváme, a je tam celá řada rovin nebo vrstev, lépe řečeno, které v tom jsou. Takže takové jednoduché věty nejsou nic elementárního, na čem by bylo teprve budováno, nýbrž ony jsou výsledkem ohromně komplikovaného podhoubí.

Jiný hlas: *There is no [nesrozumitelné] why the answer of Peter is not doubtful.*

Hejdánek: Vaše odpověď na tu větu byla [nesrozumitelné].

Jiný hlas: *It is because it supposes that the knowledge of Jesus is the frame for this love.*

Hejdánek: Protože předpokládáte, že znalost Ježíše je rámec pro tuto lásku.

Jiný hlas: *So he doesn't treat the question of Jesus as a question, but Jesus is not partner for who tempt to establish a relation for him. He supposes the relation is already established. And so the uncertainty and suspicion are of course especially strong when there is when the sentences are when we will to to establish the relation by the sentences, so in the beginning of the relation.*

Hejdánek: Tudíž on tu Ježíšovu otázku nebere jako otázku, nýbrž Ježíš mu není partnerem, který se teprve pokouší navázat vztah, on už předpokládá, že ten vztah je navázán. A proto ta nejistota a podezření jsou ovšem zvláště silné tam, kde jde o ty věty, jimiž se ten vztah teprve navazuje, tedy na začátku toho vztahu.

Jiný hlas: *The suspicion and the uncertainty of the sentences is maximal in a beginning.*

Hejdánek: Ta nejistota a podezření jsou maximální na začátku.

Jiný hlas: *Yes, but I take the example of the relation between the child and his mother are not combined with such an uncertainty. Yes, but I take the example of the child for the converse. His mother says I love not you and he inverse the meaning.*

Hejdánek: Ano, ale já uvádím příklad vztahu dítěte a matky, kde taková nejistota není. Ale já ten příklad uvádím právě opačně. Matka řekne „já tě nemám ráda“ a to dítě si ten význam obrátí.

Jiný hlas: *So there is a strong role of the time in this case. And it is the succession of question and sentences who plays the biggest role in stability or instability. If my wife says to me "do you love me", there is no suspicion I think, not necessarily. But if she said repeatedly this, it perhaps it is a marker of suspicion, you see. So it is true that there is an infinity of contexts who permits to interpret such sentences. But the mechanism of the raising of instability and of lowering the stability is I think always the same.*

Hejdánek: Je zde silná role času v tomto případě a je to právě ta posloupnost otázek a vět, která hraje největší roli v té stabilitě nebo nestabilitě. Když se mě žena zeptá: „Máš mě rád?“, tak v tom nemusí být žádné podezření. Ale když se ptá pořád znovu a znovu, tak to začne být znakem toho, že má opravdu nějaké podezření, nebo že ta nejistota z její strany... tak se to může... Právě možná naopak by se dalo říct, protože pokud to bere na úrovni pravdivosti, tak stačí se zeptat jednou. Pokud to není věc příliš dynamická, tak by měla stačit jedna odpověď. Ale když to chce slyšet pořád znovu a znovu, tak to znamená, že to nechce slyšet jako informaci, ale jakožto akt, jakožto jakýsi úkon, sice mluvní, ale...

Jiný hlas: *And this mechanism is the comparison with we are not in instability, but in a stability, but we compare with another instability of a frame which is superior or inferior in intimacy or so. And it is this comparison with only two or three frames of relations which is sufficient. But for having the frames, it is necessary to relate them to many many contexts.*

J'ai une question... comment Ladislav a dit de Jésus-Christ et Pierre... je voudrais poser une question, si quand je dis „je crois en Dieu tout-puissant“ ou l'Église au nom de Dieu avec l'aide du prêtre „je te pardonne tes péchés“. C'est aussi l'affirmation ou vérification... vous avez dit que cette sentence, que c'est...

Jiný hlas: *cette proposition, il n'y a pas méthode de vérification, mais l'activité chrétienne, le combat pour la justice, et plusieurs d'actions et le... l'activité est vérification... est vérification de cette vie. Et il y a la différence dans la relation objet et sans objet... avec Dieu. Dieu dans le rapport, dans la relation, et Dieu ce n'est pas... ce n'est pas la relation avec personne. Oui, c'est... comment s'appelle-t-on... l'inter-objectivité sans objet... non-objectif, non-objectif, non-objectif. Dans le livre Austin, il y a aussi la sphère de ces questions religieuses.*

Hejdánek: No, Austin is very pragmatic. So, but we have to distinguish your two examples because when the priest says „I forgive you in name of God“, only the priest in a church and... an authentic priest and so

on can forgive. But it is different, [nesrozumitelné] between... I think that there are religions where the people can be forgiven without a priest. So, I think that everybody can... *christen*... in emergency, I suppose.

Jiný hlas: Děkuju moc za překlad. No já jsem se ptal... Moje otázka byla, že když se říká „Věřím v Boha“ nebo kněz říká „Odpouštím ti hříchy“, do jaké míry, když on říká, že neexistuje metoda verifikace těchto prohlášení, svědčí o tom ten život, ta moje skutkovost pak, že se k něčemu upínám, co je tedy věcí radostné zvěsti, že to ověří velmi záhy, zdali ten, kdo vyšel, že tam ta metoda existuje, verifikace, zda to moje „věřím“ skutečně odpovídá...

--- (1983-09-26 Pierre Livet a Pierre Lantz (2) [LVH154VA]_Kaz b_cleaned.flac) ---

Jiný hlas: So, there are two problems in your question. The second problem is the validity of the forgive. For Austin, he makes a distinction between... Searle also... John Searle. The book of John Searle is *Speech Acts*. They distinguish between *locutory*, *illocutory* and *perlocutory*. *Locutory* is what the sentence says. *Illocutory* is what the sentence makes, acts as an enunciation. And *perlocutory* is the presuppositions or consequences or contextual meanings that are involved in the action and in the meaning of the sentence. So, in „I forgive you“, that it is a priest who forgives you is *perlocutory*.

Jiný hlas: K té první otázce musí být rozlišeny dva problémy. Ten druhý se týká toho, jak analyzovat platnost odpuštění. Tady byla odbočka k filosofu Johnu Searleovi, který rozlišuje lokucionální, ilokucionální a perlokucionální promluvy. První je to, co ta věta říká. Druhé je, co dělá ta věta. A třetí je, za jakých okolností to dělá. V případě odpuštění v náboženském smyslu, odpuštění hříčů, je to ten třetí případ, protože záleží na těch okolnostech, zda ten kněz je skutečně knězem a podobně.

Jiný hlas: The first problem was for *credo* and verification. And the analysis of not Searle, but a man who name is Brandom, was that there is no absolute and definitive verification at all, like Kant said. So we say *credo* because we don't make the absolute faith, but so we say it.

Jiný hlas: První problém se týká té víry, *credo*, a verifikace, při které není absolutní verifikace. Věřím v Boha, věřím v Otce atd. On nemůže prostě věřit, nemůže se vsadit úplně za to, protože to nemůže dokonale věřit, tak to říká. Je to jako dobrá vůle věřit, ale ne že by to mohlo být dokonané. Čili jde o to, jestli tam je... pokud je to takto, tak nesmí být otázka, zda je to verifikovatelné nebo ne, ale zda má vůbec smysl mluvit o platnosti nebo o pravdivosti. Taková otázka je úplně mimo, protože pokud ten výrok sám o sobě svým vyřčením má jinou roli, než vztahovat se k nějaké situaci pravdivě nebo nepravdivě, tak ta platnost sama je problematická.

Hejdánek: Ne, to ovšem platí, když vyloučíš čas z toho. Ale o to ti jde, když řekne „Věřím“, tak vyslovuje něco o své kondici teď v tomto okamžiku a ví, že třeba zítra zrovna už bude v nějaké depresi třeba, takže už nebude a tak dále. Takže rozumíš, tady jde o to, že to říká jako taky svůj závazek. Tak asi jo, že to není jenom tak nesmyslné, jak by to vůbec nemělo smysl mluvit o pravdivosti, protože se to nedá verifikovat. Jde o to, že ono se to verifikuje, ale v takovém nějakém dlouhém času, proto taky ta významnost té teologie. To se ukáže až někde na konci. On není schopen totiž nejenom, že někdo jinej není schopen to verifikovat, ale on sám není schopen za sebe zaručit. On to říká jenom jako slib.

Jiný hlas: There is a difference between „I believe“ and „I believe you“. „I believe“ is a more formal and solemn form, but not conversational. „I believe in resurrection“ etc.

Jiný hlas: Tam je rozdíl v angličtině mezi „věřím“ a „věřím ti“. To „věřím“ je takové víc slavnostní, jako v kředu.

Jiný hlas: The goal of which is perhaps to avoid the uncertainty of conversational form, the instability.

Jiný hlas: Snaha vyhnout se nejistotě té běžné řeči.

Jiný hlas: You can make a comparison with „I swear“.

Jiný hlas: Můžeme to srovnat s přísahou.

Jiný hlas: No, *c'est en français seulement*, hein.

Jiný hlas: *In Czech it's possible too?*

Jiný hlas: *In Czech it's possible.*

Jiný hlas: *No, I don't think.*

Jiný hlas: Máte pravdu, že v češtině konkrétně teda, že...

Jiný hlas: *I swear.*

Jiný hlas: *Of course.*

Jiný hlas: *C'est l'institution, c'est pour respecter ce savoir.*

Jiný hlas: *C'est ça, oui. Mais c'est institutionnel, c'est un maniaque. Pour éviter l'instabilité.*

Jiný hlas: *Justement, au contraire, on ne croit pas. Au contraire.*

Hejdánek: Je tam taky rozdíl mezi omluvit se a odpustit.

Jiný hlas: Jo, jo.

Hejdánek: Protože jestliže řeknu, že se omlouvám, tak jsem se omluvil a hotovo. To se hrozně těžko u dětí například dosáhne toho, aby od srdce vyjádřily tu omluvu, ale my to budeme považovat za omluvu.

Pokud jde o omlouvám se, tak tady nemá smysl mluvit o *verifikaci*, protože jestliže řeknu, že se omlouvám, tak jsem se omluvil a šlus.

U těchto dvou vět, to je *I swear* a *I apologize*, tam nemá smysl mluvit o pravdivosti nebo nepravdivosti takové věty, protože to je vždycky automatické. Když přísahám, tak přísahám tím, že to říkám. Když se omlouvám, tak se omlouvám tím, že říkám „omlouvám se“. Tam není otázka, jestli to myslím vážně nebo ne, to je irelevantní.

Jiný hlas: Ale u odpouštění je to naopak. Já myslím, že ne.

Hejdánek: Ne, ne, tam je právě ten... já jsem se do toho zamotal. Tam si chci ověřit, jestli skutečně odpouštíte. Takže tam je rozdíl mezi „omlouvám se“ a „odpouštím“.

Jiný hlas: *Forgive you.*

Hejdánek: Protože v „odpouštím ti“ můžu říct „odpouštím ti“, ale nemusím to tak myslet. Nemusím odpustit vnitřně. Ale pokud se omlouvám, tak je to irelevantní, co se děje uvnitř mě. Jenom tím, že to říkám, se omlouvám.

Jiný hlas: *No, no.*

Hejdánek: Takže tam je možno mluvit o té *verifikaci*, protože můžu říct, že nelze ověřit, jestli jste skutečně odpustil, protože to není *autoreferenční*, to se prostě vztahuje právě k tomu, co nelze ověřit, a nikoliv k sobě, jak by to bylo u „omlouvám se“. A odpouštění se stalo ze slova odpustiti.

Jiný hlas: *C'est ça.*

Hejdánek: Teď je otázka, jestli zatímco věta „omlouvám se“ je *autoreferenční*, jak je to s touto větou „odpouštím ti“.

Jiný hlas: *I don't understand. En quoi est-il autoréférentiel et forgive you?*

Jiný hlas: *Well, we had two examples. One was I apologize. When we noticed that there is no sense of talking about truth or not.*

Jiný hlas: *Oui, bien sûr.*

Jiný hlas: *And the other case is I forgive you, where it's a meaning that we can say about verification, even if it's impossible perhaps, but it's a meaning. Now the question is whether one of them is self-referential and the other not. Because one is talking about the act of talking the sentence, the statement, and the other one is referring to some internal state.*

Jiný hlas: *Two, yes.*

Jiný hlas: *Yes, it is different. I think it is not... not the sentence, not the initiation. Wait, yes, yes.*

Jiný hlas: *But I think the difference is only of history. It is like Ricoeur, La métaphore vive and métaphore morte. You see, it is the usure.*

Hejdánek: Ten rozdíl je poněkud historický, že pro mě je rozdíl jako mezi živou metaforou a mrtvou metaforou. Původně to byla jiná kategorie, jak se to už stalo v tom... víme v jakém smyslu, v jaké situaci Jindřich u Canossy.

Jiný hlas: *Frederick Barbarossa came to Canossa. If he had said I apologize, it is the same situation than I forgive, the same problem.*

Hejdánek: Kdyby tehdy v Canosse Jindřich řekl „omlouvám se“, tak by to bylo vlastně stejné, protože to nemusel myslet vážně.

Ale já si myslím, že je tam ten kulturní rozdíl v lidském kulturním prostředí, to může být tam ano, tak v jednom ohledu. Jestliže jsme v takovéto *formálnosti*, tak stačí, když to někdo řekne. Když pošlete dítě, které urazilo babičku, a řeknete „omluv se babičce“, tak to dítě se omluví, ale my nebudeme muset pochybovat o té omluvě, ale budeme to považovat za výkon, za omluvu. Kdežto v jiném kulturním prostředí by to bylo považováno za omluvu pouze v případě, že by to bylo poctivé, upřímné nebo něco takového. Čili tam se ta otázka pravdivosti posouvá k otázce upřímnosti, že?

Jiný hlas: Já myslím, že ty dva případy se dají ještě rozlišit, že se tady to myslí takto a tamto se myslí takto.

Hejdánek: Chci říct jednu věc, že jestliže je tato věta... „tato věta má pět slov“ je *autoreferenční* a přesto je pravdivá. Můžeme si to spočítat, má skutečně pět slov.

Jiný hlas: *In the two cases there are an inner state and self-reference.*

Jiný hlas: Tady se totiž dotýkáme toho problému *verifikace* doložitelnosti v té performativitě, která říká „omlouvám se“ a [nesrozumitelné] „odpusť“, protože on může... není možno verifikovat tuto větu, a to je dáno tím, že věta sama nedělá normálně... já bych řekl, že to nevyplývá právě z toho jenom to, že tedy není možno verifikovat tuto větu, protože toto odkazuje k něčemu určitému. Že ten problém tedy není jako vůbec v té větě, že jako ta otázka, jestli vůbec to slovo o odpuštění není jako bič na vlastní záda, protože to může znamenat všechno, že?

Jiný hlas: bylo teda sice řečeno, že to má jenom dvě možnosti interpretace, že buď to znamená, myslím tím, že mě skutečně miluje, nebo myslím, že nezruší rámec vztahu, ale v podstatě v té větě není nic, co by ji omezovalo na tyto dvě interpretace. Ta věta může obnášet všechno, může obnášet to i ono, i desítky jiných možností, co to znamená. A jestliže teda hledáme tu možnost verifikace, tak ji nemůžu hledat v té větě, ale musím jít někam jinam.

The question concerns your example of the statement, the answer to the question you asked me: "Yes, I love you." And you mentioned two interpretations, so one is that... well, two types of verification. One is that somebody really loves... in both cases, it's difficult to do the verification. And the other one is that he will not destroy the frame of relations.

Hejdánek: I don't... well, it was your example.

Jiný hlas: Yes, but the second sentence... two possible interpretations. One was that the other person really loves you. And the other one was that he or she doesn't want to destroy the relationship. Now, the comment is that such a statement may have an arbitrary number of different, not only two, but arbitrary number of different interpretations which depends on a lot of other things. So that we cannot go from the sentence, talk about the sentence, statement, but take into question many other things.

Hejdánek: Yes, it's true. But this sentence is used as, I think, language in affective relation is used as a last way to decide what the context and the meaning just also mean. For instance, if we *make love* with your girl, it doesn't give the certainty of love. You see? So there is always a possibility of question about not only the frame of relation which *making love* establishes, but there is a question on the relation between the frame and the involvement in the frame. And this question is only... we cannot evoke this question by another way than words. So even if there are many, many interpretations of "I love you", the structure of the endeavor, which is the relation between the two levels, frame and the involvement in the frame, remains.

Jiný hlas: Ale uznává to, že může být spousta interpretací, nicméně že zůstává stále totéž, to jest ta dualita mezi rámcem vztahu a angažovaností v tom rámci. A že ten jazyk není teda jako jediný způsob, a tím méně poslední způsob, jak něco vyjádřit, že v podstatě to může být taky skutek, třeba jako *make love*, to znamená souložit, ještě nezakládá lásku, že to prostě můžou být slova a nemusí to být slova a tak dále. Tak já jsem to pochopil přesně, nebo aspoň to, co vlastně řekl.

Ještě se zeptám, jestli chcete něco přidat ještě vůbec k tomu? Dneska už teda asi ne, sejďeme se příště, za čtrnáct dní v úterý v 17:30 tady.

Jiný hlas: I'm afraid we should stop our discussion because many of the people must start very early tomorrow. So we should like to express once more our best thanks to you, to be present here and to share your free time, which is so important for us. As I used to say many times, we hope that it's not for the last time you are here. We just... you are the first students in... both of you...

Hejdánek: Yes, yes, first time.

Jiný hlas: Well, we hope that it's not the last time. It's difficult to both of you to...

Hejdánek: So, with pleasure, with pleasure. But we hope so for you, it is not for last time for us.

Jiný hlas: Ještě se zeptám, Jirko, Jirko! Můžeš teda příště... jo, od příště budeme u nás.

I should like to ask you, Petr Rezek prepared a third chapter of his text about *Husserl*. It's now for *scrutiny*. Have you some possibility to give it or send it through somebody? Do you know...

Hejdánek: No, I don't know, but is it probable that you will speak with Kateřina Thorová or Martin Palouš?

Jiný hlas: Yes, but the English men will come soon.

Hejdánek: No, no. It will be better to leave it here. No, no.

Jiný hlas: No, we can take this and give to Natalie who will send it to Montefiore. It's meant for Roger Scruton. But it's a lot of time, nobody was here and it is not possible to send it, the post is very irregular. It's something about *phenomenology*, something against nothing. Okay, but it's only the small problem, it's not sure to send it. If it is possible, then to Roger Scruton or to Kathy Wilkes. Scruton is in London, Wilkes is in Oxford, Catherine Montefiore is in Oxford. Well, if it is possible to somebody of them. Thank you very much. Scruton will know the name of Janat [nesrozumitelné].

Hejdánek: Já jsem se nestačil Ivanovi omluvit, poděkovat mu za to video. Je tam dost drahá ta kazeta, že jo?

Jiný hlas: Je to tam dodáno, toto video.